

PRÓF Í VERÐBRÉFAVIÐSKIPTUM

III. HLUTI

Lög og reglur á fjármálamarkaði

Prófnúmer próftaka: .....

Námsgrein til prófs: Lög og reglur á fjármálamarkaði

Prófdagur: 7. maí 2018 Kl.: 16:00 til 20:00

Próftími alls: 4 klst. Prófblöð þmt. forsíða): 6

Leyfileg hjálpargögn: Eingöngu leyfilegt að hafa lög, reglugerðir, reglur Fjármálaeftirlitsins og Kauphallar Íslands hf, á pappírformi.

Leiðbeiningar: Lestu spurningarnar vel áður en þú svarar og farðu vandlega yfir úrlausnir áður en þú skilar þeim inn. Ekki er ætlast til að próftakar láti kalla til umsjónarmann prófs, en gera má ráð fyrir að hann komi tvísvar á prófstað, á fyrstu og síðustu klukkustund próftíma. Með prófstað er átt við auglýstan prófstað verðbréfavíðskiptaprófs.

Ef prófið fer fram í tölvuveri er úrlausnum skilað á rafrænu formi. Það á einnig við um svör við krossum.

Ef prófi er skilað í Excel forriti skal sýna alla útreikninga og lita þá Excel-reiti sem innihalda svör gula.

SÝNA BER SKILRÍKI VIÐ UPPHAF PRÓFS.

ÖLL PRÓFBLÖÐ OG ALLAR PRÓFARKIR SKAL SKILMERKILEGA AUÐKENNA MEÐ PRÓFNÚMERI.

Í LOK PRÓFS SKAL PRÓFBLAÐI OG LAUSUM PRÓFÖRKUM SKILAÐ.

VANDAÐU FRÁGANG.

GANGI ÞÉR VEL.

1. verkefni – Hæfisreglur (10%)

Fjallið um hæfisskilyrði stjórnar og framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækja

2. verkefni - Fjármálaeftirlitið (10%)

Fjallið um hlutverk Fjármálaeftirlitsins og helstu valdheimildir stofnunarinnar samkvæmt lögum.

3. verkefni - Virkir eignarhlutir (10%)

Fjallið um virka eignarhluti, sérstaklega út frá hlutverki Fjármálaeftirlitsins.

4. verkefni – Krossaspurningar (26%)

Svarið eftirfarandi krossaspurningum sem eru 13 talsins. Hver spurning vegur 2%. Einungis eitt svar er rétt við hverri spurningu. Fyrir rangt er dregið 0,67%.

1) Við mat á yfirtökuskyldu skal samstarf alltaf talið vera fyrir hendi í eftirfarandi tilvikum nema sýnt sé fram á hið gagnstæða (merktu við þann möguleika sem er rangur):

- a) Hjón, aðilar í skráðri sambúð og börn hjóna eða aðila í skráðri sambúð
- b) Nágrannar eða kunningjar
- c) Tengsl eru á milli félags og stjórnarmanna þess og félags og framkvæmdastjóra þess
- d) Tengsl eru milli aðila sem fela í sér bein eða óbein yfirráð annars aðilans yfir hinum eða ef tvö eða fleiri félög eru beint eða óbeint undir yfirráðum sama aðila

2) Hver af eftirtöldum fullyrðingum er rétt?

- a) Fjármálafyrirtæki er heimilt að veita lán sem er tryggt með veði í hlutabréfum útgefnum af því ef hlutabréfin eru talin traust trygging af Fjármálaeftirlitinu.
- b) Heimilt er að eignast virkan eignarhlut í fjármálafyrirtæki án samþykkis Fjármálaeftirlitsins.
- c) Starfsmenn fjármálafyrirtækja sem hafa umsjón með daglegri starfsemi í tengslum við viðskipti með fjármálagerninga skulu hafa staðist próf í verðbréfavíðskiptum.
- d) Stjórnarmönnum fjármálafyrirtækis er heimilt að taka þátt í meðferð máls ef mál varðar viðskipti þeirra sjálfra, geri þeir viðvart um tengslin fyrirfram.

3) Eftirfarandi ákvæði verðbréfavíðskiptalaga gilda eingöngu um skipulega verðbréfamarkaði (merktu við þann möguleika sem er rangur):

- a) Kafli VII. um reglulegar upplýsingar útgefenda
- b) Kafli IX. um breytingu á verulegum hlut atkvæðisréttar
- c) Kafli XIII um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja
- d) Kafli X. um yfirtöku

4) Hlutverk verðbréfamiðstöðvar er (merktu við þann möguleika sem er rangur):

- a) Að gera upp viðskipti með rafræn verðbréf
- b) Að sjá um miðlæga vörslu rafrænna verðbréfa fyrir aðila að verðbréfaskráningu og verðbréfauppgjör í samvinnu við Seðlabanka Íslands
- c) Að fjalla um ágreining viðskiptamanna við verðbréfafyrirtæki.
- d) Að vera „National Numbering Agency“ og sjá um úthlutun ISIN auðkenna fyrir íslensk verðbréf.

5) Hver af eftirtöldum fullyrðingum varðandi flokkun viðskiptavina í 21. gr. laga nr. 108/2007 um verðbréfaviðskipti er röng:

- a) Fjármálafyrirtæki er skylt að flokka viðskiptavinina sína.
- b) Fjármálafyrirtæki er skylt að upplýsa viðskiptavininn um til hvaða flokks fjárfesta hann telst ef hann hefur verið flokkaður sem almennur fjárfestir.
- c) Fjármálafyrirtæki er óheimilt að flokka viðskiptavinina sína sem teljast til fagfjárfesta sem viðurkennda gagnaðila
- d) Fjármálafyrirtæki er heimilt að eiga í verðbréfaviðskiptum við viðurkennda gagnaðila án þess að fullnægja skilyrðum um upplýsingagjöf til viðskiptavina (14. gr.) eða reglum um bestu framkvæmd (18. gr.)

6) Verðbréfamiðlari býr yfir innherjaupplýsingum um Útvegsbankann hf. sem hefur fengið hlutabréf sín tekin til viðskipta í Kauphöll Íslands. Er verðbréfamiðlaranum heimilt að kaupa 100 hluti í Útvegsbankanum hf. eftir beinum fyrirmælum viðskiptavinarins?

- a) Já, að því gefnu að verðbréfamiðlarinn upplýsi viðskiptavininn um innherjaupplýsingarnar.
- b) Já, að því gefnu að heildarfjárhæð viðskiptanna fari ekki yfir 500.000 kr.
- c) Já.
- d) Nei.

7) Samkvæmt lögum nr. 108/2007 um verðbréfaviðskipti er innherja óheimilt að (merktu við þann möguleika sem er réttur):

- a) Að láta þriðja aðila innherjaupplýsingar í té, nema það sé gert í eðlilegu sambandi við starf, stöðu eða skyldur þess sem upplýsingarnar veitir
- b) Að ráðleggja þriðja aðila á grundvelli innherjaupplýsinga að afla fjármálagerninga eða ráðstafa þeim eða hvetja að öðru leyti til viðskipta með fjármálagerningana
- c) Að ræða við regluvörð útgefanda um réttarstöðu sína.
- d) Valmöguleikar a) og b eru réttir.

8) Ef útgefandi uppfyllir ekki ákvæði eða ákvarðanir Kauphallarinnar sem teknar eru á grundvelli Kauphallarreglnanna getur Kauphöll:

- a) Krafist upplýsinga frá útgefanda

- b) Lagt á útgefandann stjórnvaldssektir sem geta numið frá 500 þús. kr. til 800 millj. kr.
- c) Ákveðið févítí á hendur útgefanda
- d) Valmöguleikar a) og c) eru báðir réttir

9) Fagfjárfestasjóður er:

- a) Sjóður um sameiginlega fjárfestingu sem eingöngu stendur fagfjárfestum til boða
- b) Sjóður sem gefur út hlutdeildarskírteini sem eru innleysanleg að kröfu eigenda þeirra. Sjóðurinn hefur hlotið staðfestingu Fjármálaeftirlitsins og hefur heimild til markaðssetningar á Evrópska efnahagssvæðinu
- c) Sjóður sem gefur út hlutdeildarskírteini og hefur hlotið staðfestingu Fjármálaeftirlitsins. Sjóðurinn hefur ekki heimild til markaðssetningar á Evrópska efnahagssvæðinu.
- d) Fullyrðingar a) og c) eru báðar réttar.

10) Hver eftirtalinna fullyrðinga um eftirlit Fjármálaeftirlitsins er röng?

- a) Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi lífeyrissjóða .
- b) Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi tryggingafélaga.
- c) Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með eigendum virkra eignarhluta.
- d) Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með samkeppnishömlum og ólögmetu samráði.

11) Eignist aðili eða auki við virkan eignarhlut þrátt fyrir að Fjármálaeftirlitið hafi komist að þeirri niðurstöðu að hann sé ekki hæfur til að eignast eða auka við hlut sinn þá (merktu við þann möguleika sem er réttur):

- a) Fellur atkvæðisréttur hans niður umfram lágmark þess hlutar sem telst virkur.
- b) Getur Fjármálaeftirlitið sett viðkomandi aðila í fangelsi í allt að tvö ár.
- c) Hefur viðkomandi aðili val um að selja það sem umfram er eða halda hlutnum.
- d) Ber Fjármálaeftirlitinu að birta gagnsæistilkynningu þar sem nafn viðkomandi aðila kemur fram.

12) Brot gegn lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki sæta aðeins rannsókn lögreglu (merktu við þann möguleika sem er réttur):

- a) Ef rannsókn lögreglu hefst á undan rannsókn Fjármálaeftirlitsins.
- b) Ef Fjármálaeftirlitið neitar að rannsaka mál þar sem um minniháttar brot er að ræða.
- c) Ef Fjármálaeftirlitið hefur kært brotið til lögreglu.
- d) Valmöguleikar a) og b) eru báðir réttir.

13) Hvað er átt við með opinberri fjárfestingaráðgjöf samkvæmt lögum nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti? (merktu við þann möguleika sem er réttur)

- a) Persónulegar ráðleggingar til viðskiptavinar í tengslum við fjármálagerninga að frumkvæði viðskiptavinarins.
- b) Greining eða samantekt upplýsinga sem felur í sér ráðleggingu um kaup eða sölu á fjármálagerningum eða leggur til fjárfestingarstefnu, með beinum eða óbeinum hætti, sem varðar einn eða fleiri fjármálagerninga eða útgefendur þeirra og ætluð er almenningi eða er líkleg til að verða aðgengileg almenningi, svo sem ef henni er dreift til stórs hóps manna.
- c) Stjórnun verðbréfasafns í samræmi við fjárfestingarstefnu sem er fyrirframákveðin af viðskiptavini
- d) Valmöguleikar a) og c) eru báðir réttir.

4. verkefni – Raunhæft (25%)

Árni Jakobsson starfar sem sviðsstjóri í Utanríkisráðuneytinu. Í starfi sínu sem sviðsstjóri hefur Árni átt sæti í mörgum nefndum og starfshópum, m.a. samráðshópi stjórnvalda um fríverslunarsamning Íslands og Kína. Áður en Árni hóf störf hjá ráðuneytinu hafði hann verið afkastamikill frumkvöðull og virkur þátttakandi í nýsköpunarumhverfinu. Árni var einn stofnanda félagsins Finna fjörður ehf. sem síðar var yfirtekið af Silkileiðinni hf., en við yfirtökuna fékk Árni samtals 2.500.000 hluti í Silkileiðinni hf. Silkileiðin hf. var stofnuð utan um fjárfestingu í hafnarmannvirkjum og samgöngutækjum á Austfjörðum í tengslum við norðurslóðasiglingar milli Íslands og Kína. Árið 2017 voru hlutabréf félagsins tekin til viðskipta á aðalmarkaði Kauphallarinnar og gengi bréfa félagsins óx stöðugt í kjölfar skráningarinnar, enda miklar vonir bundnar við að norðurslóðasiglingar með viðkomu á Íslandi hæfust fyrir árið 2020. Þann 15. janúar 2018 náði gengið hámarki og dagslokaverð bréfa í Silkileiðinni nam 90 krónum. Í lok janúar hófust viðræður milli íslenskra og kínverskra stjórnvalda um framhald norðurslóðasiglinga, en á fundunum létu fulltrúar kínverskra stjórnvalda í ljós efasemdir um framhald verkefnisins, m.a. vegna breyttra áherslna í umhverfismálum, fjárfestingar í farmlestarkerfi milli Kína og Evrópu og harðnandi deilna Kína og Bandaríkjanna. Í kjölfar fundarhaldanna var skipaður sérstakur samráðshópur um málið og var Árni tilnefndur í hópinn af Utanríkisráðuneytinu, en auk hans áttu m.a. framkvæmdastjóri og yfirlögfræðingur Silkileiðarinnar hf. sæti í hópnum, enda hafði félagið mikilla viðskiptahagsmuna að gæta af farsælli úrlausn málsins. Frá 14. febrúar til 15. apríl fundaði hópurninn reglulega og hittu m.a. háttsetta fulltrúa kínverskra stjórnvalda og sendiherra beggja ríkja. Eftir því sem á fundina leið kom betur í ljós að kínversk höfðu í huga að hverfa alfarið frá hugmyndum um norðurslóðasiglingar. Fundirnir fóru tiltölulega leynt fram, en engu að síður hafði gengi bréfa í Silkileiðinni lækkað lítillega frá hámarki sínu og nam 82 krónum 15. apríl. Mánudaginn 16. apríl hafði Árni samband við verðbréfamiðlara og óskaði eftir því að selja alla hluti sína í Silkileiðinni hf. Miðvikudaginn 18. apríl boðaði ríkisstjórnin til blaðamannafundar þar sem tilkynnt var um að kínversk stjórnvöld hefðu alfarið horfið frá áformum sínum um norðurslóðasiglingar og sökum þessa kæmi ekki til frekari fjárfestinga eða aðkomu ríkisins að uppbyggingu á

Austfjörðum í tengslum við siglingarnar. Gengi bréfa í Silkileiðinni hf. hrundi við fréttirnar og við lokun markaða föstudaginn 20. apríl var gengið komið niður í 20 krónur á hlut. Mánudaginn 23. apríl tók Kauphöllin ákvörðun um að stöðva viðskipti með bréf í Silkileiðinni hf. til þess að gæta jafnræðis fjárfesta. Síðar sama dag leitaði stjórn félagsins greiðslustöðvunar.

Hafa einhver ákvæði verðbréfavíðskiptalaga verið brotin? Farðu yfir þá framkvæmd í ofangreindri frásögn sem vekur upp spurningar um brot gegn ákvæðum laganna og heimfærðu hegðun til ákvæða eða rökstuddu ef þú telur hegðun aðila vera í samræmi við ákvæði laga.

5. Verkefni – Raunhæft 14%

Georg Jensen var meðal fyrstu manna til að standast próf í verðbréfavíðskiptum, en hefur unnið sem smiður undanfarin 15 ár. Georg hefur nú verið ráðinn sem miðlari hjá fjárfestingabankanum Straumhvörf hf. Á fyrsta degi við skrifborðið fær Georg hringingu frá Birtíngi Laxnes, þekktum athafnamanni, sem Georg hefur unnið nær óslitið fyrir undanfarin fimm ár við byggingu stærsta sumarhúss landsins í Borgarfirðinum. Birtíngur hefur ekki verið í viðskiptum hjá Straumhvörfum hf. áður, en vill nú ólmur fá Georg til þess að fjárfesta í hlutabréfum skráðum á skipulegum markaði og eftir atvikum öðrum flóknari fjármálagerningum fyrir sína hönd. Georg leitar nú til þín og kveðst vera „talsvert ryðgaður og ringlaður“ um hvornig hann eigi að beita sér í málinu. Gerðu honum grein fyrir helstu atriðum sem líta þarf til áður en stofnað er til viðskiptasambands við Birtíng.

6. Verkefni – Raunhæft 5%

Erlendur Aðils hefur verið með öll sín bankavíðskipti hjá Sparisjóði Vesturbæinga en ákveður að færa öll víðskipti sín til Sparisjóðs Seltjarnarness í kjölfar búferlaflutninga. Þangað kominn er hann beðinn um að fylla út eyðublað um könnun á áreiðanleika víðskiptamanns vegna peningþvættis og fjármögnunar hryðjuverka. Erlendur segist ekki þurfa að gera það enda alltaf búinn að vera með öll sín bankavíðskipti á Íslandi.

Hefur Erlendur rétt fyrir sér? Er Sparisjóði Seltjarnarness heimilt að opna bankareikning fyrir Erlend áður en hann fyllir út eyðublaðið?.